

UKK - erikoislääkärikoulutuksen uudistus

Valintamenettely

Miksi tällainen valintamenettelyn uudistaminen haluttiin tehdä?

Yliopistojen tavoite on ollut luoda kaikille aloille yhteiset, läpinäkyvät ja oikeudenmukaiset valintakriteerit, joiden perusteella haetaan yliopiston opinto-oikeutta.

Valintamenettely on osa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen uudistusta, jonka tärkein tavoite on parantaa koulutuksen laatua. Toinen uudistuksen tärkeä tavoite on ohjata koulutusmääriä siten, että kaikille erikoisaloille turvataan riittävä määrä erikoislääkäreitä/erikoishammaslääkäreitä koko Suomessa.

Miksi pisteitä saa sekä työkokemuksesta että tutkimuksesta?

Yliopistot haluavat, että sekä tieteellisesti ansioituneella että työkokemusta kerryttäneellä lääkäriellä ja hammaslääkäriellä on mahdollisuus päästä erikoistumaan. Tieteelliset ansiot ovat kansainvälisesti kaikkialla meriitti. Myös jatkossa tietyt erikoisalot ovat haluttuja, ja niihin tulee olemaan kilpailua. Suurimpaan osaan aloista ja paikoista ei kuitenkaan tarvita korkeita alkupisteitä vaan jompi kumpi polku, tutkimus tai työkokemus, riittää. Työkokemuksen pisteytystä on pyritty mitoittamaan niin, että se kannustaa hankkimaan laajaa kokemusta ja kokeilemaan myös eri aloja.

Miksi lääketieteen kandidaattina tehdystä työkokemuksesta ei saa pisteitä valintamenettelyssä?

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutus on ammatillista jatkokoulutusta, jota säätelee asetus. Näin ollen valinnan kriteerinä ei voida käyttää työskentelyä opiskelijana, ohjauksen ja valvonnan alaisena. Suomalainen käytäntö, jossa lääketieteen opiskelija voi toimia lääkärin sijaisena on kansainvälisesti poikkeuksellinen ja hieno mahdollisuus saada arvokasta käytännön oppia. Samalla saa hyvin mahdollisuuksia tutustua itseä kiinnostaviin erikoisaloihin. Opiskeluaikaista työskentelyä ei ole haluttu ottaa mukaan valintapisteisiin myöskään sen takia, että eri yliopistoissa opiskelevilla on hyvin erilaiset mahdollisuudet tehdä lääkärintöitä opiskelujen aikana, eikä hakijoita haluta saattaa epätasa-arvoiseen asemaan. Opiskelijana saadusta työkokemuksesta kannattaa kirjoittaa motivaatiokirjeeseen.

Voinko ottaa töihin sijaisen, joka ei ole vielä saanut yliopistolta opinto-oikeutta erikoistumisiin?

Valintamenettely ei poista työnantajien tarvetta kesäloma-, äitiysloma- ym. sijaisuuksiin. Näitähän vastavalmistuneet ovat tähänkin saakka tehneet ja näistä he jatkossakin saavat työkokemusta, jota sitten voivat hyödyntää haussa. Valintamenettely koskee vain opinto-oikeutta yliopistossa, ei valintaa virkaan tai viransijaiseksi.

Mitä tapahtuu niille, jotka ilmoittautuivat vanhalla tavalla ennen 31.12.18?

Ne erikoistuvat, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden vanhan ilmoittautumiskäytännön kautta, voivat jatkaa erikoistumistaan entiseen tapaan. Pitää kuitenkin huomata, että ilmoittautuminen ei takaa työpaikkaa.

Vain yksi opinto-oikeus voi olla kerrallaan voimassa. Mikäli hakija tulee hyväksytyksi opiskelijavalinnassa uudelle erikoisalalle, tulee hänen luopua vanhasta opinto-oikeudesta. Ilman sitä, uutta opinto-oikeutta ei myönnetä.

Jos olen sopinut töitä erikoisalalle x vuoden 2020 alusta ja valmistun 2019 keväällä, miten toimitaan? Peruuntuvatko työni?

Jos olet jo varma erikoisalavalinnastasi, pääset hakemaan heti 2019 syksyllä ensimmäisessä kaikkien erikoisalojen yhteisessä haussa. Jos et saa paikkaa, voit kerryttää työkokemuspisteitä ja hakea seuraavalla kierroksella uudelleen. Sovittuun työsuhteeseesi uudistus ei vaikuta, mutta kannattaa varmistaa tulevalta esimieheltäsi, että hän on tietoinen erikoislääkäri-/erikoishammaslääkärikoulutuksen valintamenettelyn muutoksesta.

Olen hakemassa lääkiksen jälkeen lastentaudeille. Pitääkö minun aloittaa nyt väitöskirjan valmistelu, jotta pärjään haussa?

Pääosalle erikoisaloista tarvittavat alkupisteet (työkokemus ja tieteellinen kokemus) ovat sellaiset, että pelkillä työkokemuspisteilläkin pärjää haussa hyvin. Yksittäiselle erikoisalalle tietyssä yliopistossa tietyllä hakukierroksella tarvittavia pisteitä ei luonnollisesti voida ennustaa, mutta ensimmäiset hakukierrokset näyttävät varmasti suuntaviivoja. Ei siis kannata hätäillä aloittamaan väitöskirjatyötä vain valintamenettelyn takia. Koulutusohjelman vastuuhenkilöltä saa varmastikin hyviä neuvoja, miten voi parhaiten edistää tulevia erikoistumissuunnitelmia jo LL-koulutuksen aikana.

Aion hakea verisuonikirurgialle. Lasketaanko valintamenettelyn erikoisalakohtaisiin pisteisiin kirurgian runkopalveluiksi soveltuvat kuukaudet?

Kyllä, ns. runkopalvelut lasketaan erikoisalakohtaisiin pisteisiin. Lisäksi niitä voidaan käyttää palveluihin muulta erikoisalalta.

Aion kirurgialle, mutta en vielä tiedä tarkemmin. Voinko tehdä runkoa hakematta mihinkään ja miettiä alavalintaani?

Kyllä, erikoistumaan kannattaa hakea vasta sitten, kun erikoisala on hahmottunut. Työnantajasi saattaa pyytää sinua ilmoittautumaan yleislääketieteen erityiskoulutukseen (YEK) saadakseen sinusta korvauksen koulutettavasta lääkäristä (evo-korvaus).

Miten auki laitettavien paikkojen määrä päätetään?

Yliopistot päättävät kullekin erikoisalalle kullekin kierrokselle hakuun laitettavien paikkojen määrän. Tätä työtä helpottamaan STM laatii arviota erikoislääkärikoulutustarpeesta. Arvio valmistuu kevään 2019 aikana.

Saako työnantaja lainkaan evo-rahoja, jos koulutettava ei ole vielä saanut erikoistumispaikkaa?

Koulutettavaa kannattaa kannustaa ilmoittautumaan yleislääketieteen erityiskoulutukseen (YEK), jolloin työnantaja saa koulutettavasta korvauksen. YEK ei ole erikoistumishjelma vaan vastaa aiempaa perusterveydenhuollon lisäkoulutusta. Sen pituus on kaksi vuotta (ulkomailla peruskoulutuksen tehneellä kolme vuotta), josta vähintään 9kk on terveyskeskuspalvelua. EVO-rahoitusjärjestelmää on suunnitelma uudistaa jatkossa.

Pidentääkö uusi valintamenettely erikoistumista, jos erikoistumispaikkaa joutuu jonottelemaan monta vuotta?

Pääsääntöisesti pyritään siihen, ettei kukaan joutuisi jonottelemaan vuosia. Tämän vuoksi mm. opinto-ohjausta on tarkoitettu suunnata valmistuville lääkäreille ja hammaslääkäreille. Ennen hyväksytyksi tulemista suoritettavat palvelut voidaan laskea erikoistumisiin AHOT-menettelyn mukaisesti (sisällön ollessa sama palvelu lasketaan erikoistumisiin) eli työkokemus ei mene siten hukkaan eivätkä valmistumisajat pitene.

Sovelletaanko samaa hakumenettelyä jo yhden erikoislääkärikoulutuksen suorittaneisiin hakijoihin?

Kyllä, he hakevat saman valintamenettelyn kautta, mutta heillä on luonnollisesti jo kasassa runsaasti työkokemuspisteitä.

Onko väliä, monesko kirjoittaja /millä sijalla oma nimi on julkaisuissa, joita lasketaan alkupisteisiin?

Tätä ei ole pisteytyksessä määritelty, joten kirjoittajan sijalla ei ole merkitystä.

Miksi pitää tehdä motivaatiokirje, jos siitä ei saa pisteitä?

Motivaatiokirjettä käytetään haastattelun pohjana ja siinä voi vapaamuotoisesti kertoa, miksi olisi hyvä valinta erikoisalalle. Motivaatiokirjeessä voi myös kertoa ennen lisenssiaatiksi valmistumista hankitusta työkokemuksesta. Kirjeen kirjoittaminen myös ohjaa pohtimaan omia motiiveja ja vahvuuksia hakemalleen alalle.

Pääsenkö haastatteluun kaikissa hakukohteissani?

Käytännön syistä haastattelu voidaan järjestää vain yhdellä alalla eli korkeimmassa hakukohteessasi, jossa pisteet riittävät haastatteluun. Mikäli et haastattelun jälkeen tule valituksi, seuraava mahdollisuutesi on hakea puolen vuoden päästä seuraavalla hakukierroksella.

Mitä tarkoittaa strukturoitu haastattelu?

Haastattelulle on mietitty yhteinen runko, jossa on yleisiä ja erikoisalakohtaisia kysymyksiä. Nämä pisteytetään yhteisesti sovitun mallin mukaisesti.

Yliopistosairaalan seuraava erikoistumispaikka laitetaan kuulemma haettavaksi aikaisintaan v. 2021, koska tulijat on jo sovittu sinne asti. Eikö ko. alalle tule hakumenettelyssä lainkaan paikkoja haettavaksi 3 vuoteen?

Valintamenettelyssä haetaan opinto-oikeutta, ei erikoistumisvirkaa. Paikkoja auki laitettaessa katsotaan koko alueen koulutustarvetta, ei vain yliopistosairaalan tarvetta. Valittu henkilö aloittaa erikoistumisensa yksilöllisen suunnitelman mukaan.

Olen jonottanut HY:n plastiikkakirurgialle jo useamman vuoden, eikä koulutuspaikasta ole tietoa. Voinko hakea jatkossa valintamenettelyn kautta, jotta pääsisin haastatteluun ja koejaksolle?

Vanhan ilmoittautumismenettelyn aikana tietyille aloille on päässyt muodostumaan jonoa henkilöistä, jotka ovat ilmoittautuneet, mutta eivät ole saaneet työpaikkaa.

Ei ole mitään estettä tällöin hakea uudessa valintamenettelyssä ja antaa samalla positiivinen kuva itsestään hakijana. Uudenkaan menettelyn kautta saatu opinto-oikeus ei kuitenkaan takaa koulutuspaikkaa. Yliopiston näkökulmasta molemmat opinto-oikeudet ovat samanarvoisia.

Minulla on jo opinto-oikeus erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutukseen, pitääkö minun osallistua uudelleen hakuun?

Ei tarvitse. Ennen 1.1.2019 myönnetyt opinto-oikeudet ovat voimassa siihen asti, kuin on ilmoitettu.

- Ennen 1.1.2003 myönnetyt erikoislääkärikoulutuksen opinto-oikeudet ovat voimassa 31.12.2022 saakka.
- Ennen 1.1.2003 myönnetyt erikoishammaslääkärikoulutuksen opinto-oikeudet 31.12.2020 saakka.
- Mikäli kuitenkin aiot a) vaihtaa erikoisalaa ja/tai b) vaihtaa yliopistoa 1.1.2019 jälkeen, tulee sinun osallistua uudelleen valintamenettelyyn.

Voiko ulkomailta valmistunut lääkäri hakea?

Kyllä voi. Lääkärillä tai hammaslääkärillä tulee kuitenkin olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämät ammatinharjoittamisoikeudet, sekä riittävä kielitaito.

Miksi kielitaito pitää todistaa?

Erikoistuva lääkäri ja hammaslääkäri suorittaa koulutuksen terveydenhuollon palvelujärjestelmässä, jossa on välttämätöntä osata sekä suomea että ruotsia. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusohjelmat ovat suomenkielisiä, minkä takia opintoja tarjotaan vain suomeksi. Helsingin yliopisto on kuitenkin kaksikielinen yliopisto, joten erikoistuja saa käyttää ruotsin kieltä opinnoissaan, kuten kuulusteluissa.

Saako opinto-oikeuden mukana myös työpaikan?

Ei saa. Opinto-oikeuden saatuaan jokainen erikoistuja vastaa itse siitä, että löytää soveltuvan koejaksopaikan, sekä sen jälkeen loput erikoistumispaikat. Tiedekunta on hyväksynyt sairaaloita ja terveyskeskuksia koulutuspaikoiksi, jotka täyttävät laatukriteerit. Lue lisää koulutuspaikoista [lääketieteellisen tiedekunnan sivuilta](#).

Voinko hakea, vaikka valmistun lääkäriksi vasta hakuajan loppumisen jälkeen?

Et voi. Jokaisen hakijan tulee olla joko lääkäri tai hammaslääkäri, jolla on ammatinharjoittamisoikeudet.

Pitääkö minun toimittaa liitteitä? Käyvätkö kopiot?

Hakijan tulee toimittaa Opintopolkuun liitteet, joihin aikoo vedota hakemuksessaan. Ilman liitteitä hakija ei voi osoittaa tietoa todeksi, jolloin hakijaa ei voida hyväksyä opiskelijaksi vaikka hän menestyisi valinnassa.

Helsingin yliopisto ei hyväksy tavallisia valokopioita asiakirjoista. Kopioiden tulee olla virallisesti oikeaksi todistetut. Hyväksytyn hakijan tulee tulla näyttämään alkuperäiset asiakirjat erikseen ilmoitettuna asiakirjojen näyttöpäivänä.

Olen äidinkieleltäni ruotsinkielinen. Voinko käyttää ruotsia haastattelussa?

Helsingin yliopisto on kaksikielinen yliopisto. Hakijalla on oikeus käyttää asiassaan joko suomea tai ruotsia.

Onko minun pakko hakea kolmeen eri hakukohteeseen?

Ei ole. Voit hakea enintään kolmeen hakukohteeseen, tai vaikka vain yhteen.

Miksi kaverini sai toisen erikoisalalan tulokset ennen minua?

Erikoisalajien tulokset saattavat valmistua eri aikaan, ja myös eri aikaan eri yliopistoissa. Tämä johtuu siitä, että haastattelut järjestetään erikoisaloittain alueellisesti. Kaikki kevään pilottikierroksen tulokset julkistetaan kuitenkin viimeistään 29.5.2019.

Mitä opiskelupaikan vastaanottaminen tarkoittaa?

Ottamalla opiskelupaikan vastaan, sinulle varataan ehdollinen, erikoisalakohmainen, määräaikainen opinto-oikeus. Jos et ota paikkaa vastaan määräaikaan mennessä, menetät opiskelupaikan. Saadaksesi sen uudelleen, tulee sinun osallistua uudelleen hakuun seuraavalla hakukierroksella.

Jos haluan päästä suorittamaan erikoistumiseni uuden 1-1-säännön mukaan 50-50-säännön sijasta, pitääkö minun hakea uudessa valintamenettelyssä?

Ei tarvitse. Uusi erikoislääkäriskoulutuksen asetus on tällä hetkellä luonnosvaiheessa ja sitä odotetaan valmiiksi ja voimaan v. 2019 aikana. Valintamenettely ja asetuksen tulossa oleva muutos ovat toisistaan erillisiä prosesseja. Uusi valintamenettely alkaa syksyllä 2019 kaikkien erikoisalajien osalta, keväällä 2019 pilottiin osallistuvien erikoisalajien osalta. Uuden asetuksen astuessa aikanaan voimaan meillä tulee olemaan monen eri ryhmän erikoistuvia:

- 1) vanhan ilmoittautumisen ja vanhan asetuksen (sis. aikarajat erikoistumiselle, 50-50-sääntö) mukaan erikoistumistaan tekeviä,
- 2) vanhan ilmoittautumisen ja uuden asetuksen mukaan erikoistumistaan tekeviä (asetuksen astuessa voimaan on mahdollista vaihtaa uuden asetuksen mukaiseen koulutukseen myöhemmin ilmoitettavalla tavalla, tällöin aikaperusteisuus muuttuu osaamisperustaisuudeksi ja 50-50-sääntö 1-1-säännöksi),
- 3) uuden valintamenettelyn ja vanhan asetuksen mukaan erikoistumistaan tekeviä (käytännössä v. 2019 aloittavat erikoistuvat, jotka saavat opinto-oikeuden uudessa valintamenettelyssä ennen asetuksen voimaan astumista), ja
- 4) uuden valintamenettelyn ja uuden asetuksen mukaan erikoistumistaan tekeviä.

Valintapilotit

Mistä pilotin ulkopuolelle jäävä erikoisala saa työntekijöitä, jos ensimmäinen haku on vasta syyskuussa 2019?

Erikoistumassa olevat jatkavat palvelujaan, kuten tähänkin asti. Työsuhteita ja sijaisuuksia sovitaan kuten ennenkin. Se, ettei ole vielä saanut yliopistolta opinto-oikeutta, ei ole este työsuhteelle. Valintamenettely koskee yliopiston opinto-oikeutta, ei työsuhdetta. Henkilöä, joka on suunnitellut erikoistuvansa, mutta ei ole vielä saanut opinto-oikeutta, kannattaa kouluttaa kuten muitakin erikoistuvia: ennen opinto-oikeuden saamista kertyneet palvelut hyväksytään erikoistumisiin, kun sisältö vastaa erikoistumiskoulutusta.

Ovatko pilotit valtakunnallisia vai alueellisia?

Valintamenettelyn pilotit ovat valtakunnallisia. Sen sijaan alueilla on omia, muuhun osaan erikoislääkäriskoulutuksen uudistusta kytkeytyviä pilottiprojekteja, kuten Itä-Suomen yliopiston alueella koulutusväyläpilotti, jossa on mukana osin samoja erikoisaloja kuin valintapilotissa.

Voinko laittaa erikoistuvan viran auki nyt keväällä 2019, vaikka emme ole mukana pilotissa?

Erikoistuvien virkoja voi laittaa auki kuten tähän astikin on menetelty. Hakijoina voi olla jo nyt opinto-oikeuden ilmoittautumismenettelyllä saaneita tai henkilöitä, joilla ei vielä opinto-oikeutta ole. Heidän tulee kuitenkin saada opinto-oikeus jossain myöhemmin järjestettävässä haussa valmistuakseen erikoislääkäriksi. Tulee muistaa, että toistaiseksi työpaikkaan haku ja valinta on erillinen prosessi kuin yliopiston opinto-oikeuden haku, kunnes koulutusväylien luomisen jälkeen ne voidaan yhdistää tapahtuvaksi samanaikaisesti.

Koejakso

Saako valintamenettelyssä opinto-oikeuden saanut automaattisesti paikan koejaksolle?

Koejakso pitää toistaiseksi etsiä itse. Tätä voi toki kysyä ensimmäiseksi haastattelemassa olleilta työnantajan edustajilta, joille on jo muodostunut hyvä kuva sinusta hakijana.

Missä koejakso suoritetaan?

Koejakso voidaan suorittaa missä tahansa paikassa, jonka yliopistot ovat listanneet kyseiselle alalle soveltuvaksi koulutuspaikaksi.

Täytyykö koejakso suorittaa yhdessä paikassa?

Koejakso on suoritettava yhdessä paikassa, jotta arviointi voidaan suorittaa. Ongelmatilanteissa on keskusteltava koulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

Miten pitää toimia, kun aloitan koejakson?

Kun olet tullut valituksi erikoistumiskoulutukseen, voit aloittaa koejakson. Sinun tulee ilmoittaa koejakson alkamisesta koulutuksen vastuuhenkilölle. Vastuuhenkilö informoi arviointiin osallistuvat henkilöt heidän roolistaan heti koejakson alkaessa.

Mitä tapahtuu, jos en saa paikkaa koejakson suorittamista varten?

Haastattelukierroksen jälkeen valituksi tullut saa määräaikaisen opinto-oikeuden, jonka kesto on 1 v 6 kk. Tänä aikana on suoritettava koejakso. Mikäli koejaksoa ei aloiteta 1v kuluessa tästä opinto-oikeuden saamisesta, erikoistuva menettää opinto-oikeuden. Perustellusta syystä (esimerkiksi perhevapaa) voi saada lisäaikaa koejakson suorittamiseen. Koejaksojen toteutumista tarkkaillaan yliopistokohtaisesti. Kysy tarvittaessa neuvoa erikoisalasi koulutuksen vastuuhenkilöltä.

Toimin keskussairaalassa kouluttajana. Erikoistuva ilmoitti tullessa valituksi yliopiston valintamenettelyssä ja suorittaa meille koejakson. Miten toimin?

Perehdy koejakson arviointiin, arviointilomakkeen löydät yliopiston sivuilta. Keskustele myös oman erikoisalasi vastuuhenkilön kanssa.

Koejakson tarkoitus ei ole olla enää hakijoita karsiva kierros vaan varmistaa hakijan soveltuvuus alalle. Miksi koejakson arvioinnista on tehty näin monimutkainen, eikä hyväksytyt/hylätyt riittäisi?

Koejakson arviointilomake on laadittu osaamisperustaisuuden periaatteita noudattaen. Jatkossa on joka tapauksessa tarkoitus, että erikoistuvan edistymistä arvioidaan säännöllisesti koko erikoistumisen ajan, ja koejakson arviointilomake on yksi tapa

tutustuttaa ohjaajia ja ohjattavia osaamisperustaisuuden periaatteisiin. Jos tällainen arviointi tuntuu vieraalta ja kaipaa siihen työkaluja, kannattaa hakeutua erikoislääkärikouluttajille suunnattuihin koulutuksiin, joita järjestetään kaikissa viidessä yliopistossa.

Koulutusväylät

Mitä tarkoittaa koulutusväylä?

STM:n erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojooston 2017-2019 toimenpideohjelman mukaan koulutusväylä on yliopiston yhdessä palvelujärjestelmän kanssa tekemä erikoisalakohtainen suunnitelma yksittäisen erikoistuvan koulutuskokonaisuuden toteuttamisesta. Koulutusväylän perusidea on tarjota erikoistujalle jouheva erikoistumispolku ilman turhia jonotteluja. Koulutusväylän alueellista toteutusta pilotoidaan Itä-Suomen yliopiston alueella viidellä erikoisalalla.

Miksi valintamenettelyä ei ole sidottu erikoistumisvirkaan?

Valinnan opinto-oikeuden saamisesta tekee yliopisto, erikoistumisvirkaan valitsee työnantaja. Jatkossa pohdittaneen sitä, halutaanko nämä valinnat yhdistää ja miten se käytännössä toteutettaisiin.

Erikoislääkärikoulutusta koskeva asetus

Olen aloittanut erikoistumiseni vanhan asetuksen mukaan. Voinko "vaihtaa" uuden asetuksen mukaiseen koulutukseen?

Yliopiston peruseriaatteena on, että uudemman lainsäädännön mukaiseen koulutukseen voi vaihtaa. Se, miten tämä käytännössä tehdään, varmistuu vuoden 2019 aikana, kun tiedetään asetuksen lopullinen sisältö ja voimaantuloaikataulu.

Poistuuko tentti?

Lausuntokierroksella olleessa versiossa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta koskevasta asetuksesta maininta valtakunnallisesta kuulustelusta on poistettu itse asetustekstistä ja yliopistoille on jätetty mahdollisuus päättää, millä tavalla erikoistuvan lääkärin osaamista mitataan ja arvioidaan. Tämä antaa erikoisaloille halutessaan mahdollisuuden miettiä muita mittarointitapoja, mutta antaa myös mahdollisuuden pitäytyä edelleen valtakunnallisessa kuulustelussa. Saman erikoisalan sisällä eri yliopistoissa ei kuitenkaan voi olla erilaisia käytäntöjä. Huomioitavaa on, että asetustekstin lopullinen muotoilu ei vielä ole tiedossa eli tenttiä koskeva kohta voi vielä muuttua luonnosversiosta.

Mitä 50-50-säännölle tapahtuu?

Vanhassa erikoislääkärikoulutuksen asetuksessa on määritelty, että vähintään puolet erikoislääkärikoulutuksesta on suoritettava yliopistosairaalan ulkopuolella. Tätä on perinteisesti nimitetty 50-50-säännöksi, vaikkakaan siinä ei määritellä yliopistosairaalassa suoritettavaa osuutta lainkaan, vaan vain yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen minimi. Lausuntokierroksella olleessa versiossa uudesta asetustekstistä 50-50-sääntö on korvattu 1-1-säännöllä: tk-palvelu (9kk) poislukien muu erikoistumispalvelu on suoritettava siten, että vähintään yksi vuosi suoritetaan yliopistosairaalassa ja vähintään yksi vuosi sen ulkopuolella. Tällainen muotoilu mahdollistaisi esimerkiksi tutkimustyöstä kiinnostuneen tehdä suuremman osan erikoistumisestaan yliopistosairaalapaikkakunnalla ja toisaalta esimerkiksi elämäntilanteensa tai mielenkiintoisen työpaikan vuoksi

keskussairaalaapaikkakunnalle juurtuneen tehdä suuremman osan erikoistumisestaan keskussairaalaapaikkakunnalla. Lopullinen asetustekstin muotoilu selvinnee vuoden 2019 aikana.

Sähköinen tentti

Onko sähköinen tentti sisällöltään erilainen kuin paperinen?

Sähköinen erikoislääkärikuulustelu on suoritusajaltaan lyhyempi kuin aiempi paperinen tentti, koska kuulustelutilasta ei ole mahdollisuutta poistua esimerkiksi vessatauolle. Tentin kesto ei sinänsä suoraan vaikuta tentin sisältöön, mutta tentaattoreita kehoitetaan huomioimaan, että tentin suoritusajaksi on huomioitava kysymysten laajuudessa ja/tai määrässä. Tentin kesto on pääsääntöisesti 2 tuntia 55 minuuttia, mutta radiologialla ja patologiassa tenttejä on tässä vaiheessa kaksi (kuva ja teoria).

Osaamisperustaisuus

Mitä osaamisperustaisuus oikein tarkoittaa?

Osaamisperustaisessa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksessa koulutuksen tavoitteet ja sisältö, koulutuksen toteuttamistapa ja osaamisen arviointi järjestetään suunnitelmallisesti tavoitteena valmius menestyksekkääseen toimimiseen erikoislääkäri-/erikoishammaslääkäri tehtävissä. Osaamisperustaisessa koulutuksessa käytännön työn havainnoinnin perusteella annettu oppimista tukeva palaute ja todettu osaamistavoitteiden saavuttaminen ovat koulutuksen keskiössä. Osaamisperustainen erikoislääkärikoulutus on oppijalähtöistä ja linjakasta: Opinto-oppaaseen kirjattavat osaamistavoitteet sisältävät kuvauksen keskeisimmistä kunkin alan erikoislääkäriltä vaadittavista tiedoista, taidoista ja valmiuksista. Osaamistavoitteet ilmaistaan sellaisessa muodossa, että saavutettu osaaminen voidaan käytännössä havaita ja todentaa. Lisäksi koulutuksen toteuttamistapa ja osaamisen arviointi suunnitellaan osaamistavoitteiden saavuttamista tukeviksi. Laaja-alaista asiantuntijuutta ja jatkuvaa oppimista korostavan osaamisperustaisen erikoislääkärikoulutuksen perimmäinen tavoite on varmistaa potilaiden turvallinen, laadukas ja ajanmukainen hoito.

Jos uusi asetus tulee voimaan 2019, pitääkö erikoisalani osaamisperustaisen koulutuksen olla silloin jo valmiina?

Osaamisperustaisen koulutuksen kehittäminen tapahtuu vähitellen, eikä se ole kokonaisuudessaan kerralla valmis. Koulutuksen tulee olla samansisältöistä kaikissa yliopistoissa eikä harmonisointi onnistu hetkessä. Toiveena on, että perusteet ovat selvillä ja koulutuksen kehittämistyö on silloin alkanut.

Miten koulutukseni muuttuu osaamisperustaisuuden myötä?

Koulutus muuttuu nykyistä läpinäkyvämmiksi. Erikoisalan keskeiset osaamistavoitteet ja niiden kehityksen arviointikriteerit ovat tiedossa sekä ohjaajilla että erikoistuvilla. Tavoitteena on, että erikoistuva saa säännöllisesti vahvistavaa ja ohjaavaa palautetta eikä joudu liian haasteellisiin tilanteisiin liian varhaisessa erikoistumisen vaiheessa.

Miten osaan arvioida erikoistuvan osaamista? Saako tähän jossain koulutusta?

Osaamisperustainen erikoislääkärikoulutus asettaa aiempaa suurempia vaatimuksia erikoistuvan lääkärin käytännön osaamisen (tiedot, taidot, valmiudet) arvioinnille. Osaamisperustaisuuteen liittyy keskeisesti myös havaintoihin perustuvan, osaamisen

edistymistä tukevan yksilöllisen palautteen antaminen. Näin ollen myös kouluttajalääkärit tarvitsevat koulutusta. Uudistuksen myötä erikoislääkärikoulutuksen ohjaajille järjestetään monenlaista koulutusta kaikissa erikoislääkärikoulutusta tarjoavissa yliopistoissa. Kouluttajakoulutusta antavat myös muut tahot, kuten Lääkäriseura Duodecim. Erikoislääkärikoulutuksen keskeisten osaamistavoitteiden määrittämisestä järjestetään työpajoja vuoden 2019 alusta lähtien.